

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Gebiedsontwikkeling Ooijen–Wanssum

Voorlopig toetsingsadvies over het milieueffectrapport

21 augustus 2015 / rapportnummer 2799

1. Oordeel over het milieueffectrapport (MER)

De provincie Limburg stelt een provinciaal inpassingsplan op voor het gebied tussen Ooijen en Wanssum. Het gebiedsontwikkelingsplan moet voorzien in hoogwaterveiligheid, waterstanddaling, ontwikkelen van natuur en landschap, vergroten van de leefbaarheid en ruimte scheppen voor nieuwe economische ontwikkelingen zoals een haven bij Wanssum. De milieugevolgen van dit plan zijn onderzocht in een MER.

In dit advies spreekt de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna 'de Commissie')¹ zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER.

De Commissie is van oordeel dat in het MER nog essentiële informatie ontbreekt om een besluit te kunnen nemen over de gehele gebiedsontwikkeling zodanig dat het milieubelang voldoende wordt meegewogen. De uitbreiding van de haven bij Wanssum en de effecten daarvan zijn onvoldoende beschreven in het MER. De Commissie adviseert dit punt in een aanvulling op het MER verder uit te werken voordat een besluit wordt genomen.

Het MER is zeer beknopt en prettig leesbaar. Daardoor ontbreekt soms wel het zicht op een aantal kwantitatieve aspecten; deze zijn in de achtergrondrapporten voor het grootste deel wel voldoende uitgewerkt. De verwijzingen naar deze achtergrondrapporten ontbreken echter vaak, iets wat het overzicht over de informatie niet ten goede komt; iets dat in een deel van de zienswijzen ook wordt benoemd. Dit geldt bijvoorbeeld voor het aspect landschap. Dit is in het MER alleen op de (negatieve) effecten bekeken. Pas in een bijlage van een achtergrondrapport blijkt dat wel degelijk ook naar mogelijkheden voor mitigatie en compensatie is gekeken.

Uit het MER blijkt dat door uitvoering van het voornemen de aanzienlijke bouwbeperkingen, die als gevolg van de hoogwaterproblematiek nu in een groot deel van het plangebied gelden, grotendeels kunnen worden weggenomen. Ook voorziet het plan in de aanleg van nieuwe natuur, en een afname van stikstofdepositie op gevoelige en beschermde natuur.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 licht de Commissie haar oordeel toe en in hoofdstuk 3 geeft ze een aantal aandachtspunten voor het vervolgtraject op de onderwerpen verzanding, inrichting rondweg en natuur.

¹ De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. Projectstukken, voor zover digitaal beschikbaar, vindt u door op www.commissiemer.nl projectnummer 2799 in te vullen in het zoekvak.

2. Toelichting op het oordeel

2.1 Activiteiten rond Wanssum en de haven

Het provinciaal inpassingsplan maakt bij Wanssum een rondweg, een uitbreiding van het industrieterrein en de uitbreiding van de haven mogelijk. Deze onderdelen van het voornemen zijn in het MER summier uitgewerkt. In achtergrondrapporten is over de effecten van de rondweg en het industrieterrein, voldoende informatie opgenomen. Voor de haven geldt dit echter niet. De haven kan aanzienlijk milieueffecten hebben op water, bodem, geluid, natuur, verkeer, externe veiligheid en nautische veiligheid. Deze punten zijn voor de haven onvoldoende (herkenbaar) uitgewerkt in het MER.² Ook de omvang van de haven is onvoldoende onderbouwd in het MER.

De Commissie adviseert voorafgaand aan het besluit de uitbreiding van de haven en de gevolgen daarvan voor water, bodem, geluid, natuur, verkeer, externe veiligheid en nautische veiligheid te beschrijven. Geef ook de onderbouwing van de omvang van de haven.

De Commissie adviseert daarnaast om, ter wille van de overzichtelijkheid, in te gaan op de effecten van de haven op zichzelf en daarnaast op de effecten samen met de overige planactiviteiten rond Wanssum. Besteed daarbij zowel aandacht aan de effecten richting de kern van Wanssum als richting het landgoed Geijsteren.³

3. Aandachtspunten voor het vervolgtraject

De Commissie wil met onderstaande aanbevelingen een bijdrage leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming. De opmerkingen in dit hoofdstuk hebben geen betrekking op essentiële tekortkomingen.

3.1 Waterstandsverlaging en verzanding hoofdgeul

Een belangrijke doel voor het plan is het behalen van 35 cm waterstandsverlaging. In het voorkeursalternatief wordt dit gehaald, plus een extra waterstandsverlaging van 2 cm, waarmee de economische ontwikkelingen uit deze variant mogelijk worden gemaakt. Niet alle onderzochte varianten voldoen aan de hoogwaterdoelstelling. Kennelijk is het realiseren van de doelstelling voor de waterstandsverlaging niet eenvoudig.

In het MER wordt kort aandacht besteed aan het verschijnsel dat als gevolg van het voornemen, in de hoofdgeul verzanding optreedt (tot wel 2 à 3 meter). In de verdere uitwerking in het MER hiervan wordt deze verzanding echter alleen beoordeeld in het licht van nautische

² Zie ook diverse zienswijzen waaronder die van de Natuur- en Milieufederatie Limburg die aandacht vragen voor de effecten van de Haven.

³ Zie ook de reacties van bewoners van Wanssum en het landgoed Geijsteren die aandacht vragen voor deze effecten en mogelijke maatregelen.

effecten en wordt gekeken op welke plaatsen knelpunten voor de scheepvaart ontstaan. Naar het oordeel van de Commissie echter kan deze verzanding ook leiden tot het verminderen van de feitelijke waterstandsverlaging. Daarmee rijst de vraag of mitigerende maatregelen dienaangaande nodig en mogelijk zijn. Dergelijke extra maatregelen, zoals intensiever onderhoud (baggeren), kunnen zelf ook milieueffecten hebben. Om te bepalen welke maatregelen nodig zijn is monitoren van de verzanding heel belangrijk.

De Commissie adviseert voorafgaand aan het besluit aan te geven welk effect de verzanding die optreedt in de hoofdgeul kan hebben op de waterstanden bij maatgevend hoogwater. Beschrijf de wijze en frequentie van monitoring van de bodemontwikkeling in de hoofdgeul. Geef ten slotte aan welke mitigerende maatregelen nodig en mogelijk zijn.

3.2 Inrichting rondweg

In het MER is nut en noodzaak van de omlegging om Wanssum in voldoende mate aangetoond. Ook is de Commissie van mening dat gelet op de beoogde doelen een tracé aan de noordzijde van de kern Wanssum een realistisch alternatief is in tegenstelling tot een zuidelijk geprojecteerde omlegging. Het voorkeurstracé is in het MER nog in beperkte mate uitgewerkt om een goed beeld te krijgen van het functioneren van de weg voor de omgeving. Meer inzicht in de barrièrewerking van een nieuwe omlegging (relatie Wanssum en noordelijk gelegen gebieden) in relatie tot aantal aansluitingen en oversteken is nodig om definitieve keuzes in de inrichting van de rondweg te kunnen maken. Ook een groot aantal zienswijzen vraagt aandacht voor de inrichting van de rondweg.

- De Commissie beveelt aan om bij de verdere uitwerking extra aandacht te besteden aan de vormgeving, uitvoering en inrichting van het tracé, niet alleen vanuit het perspectief van de gebruikers van de nieuwe weg maar ook bezien vanuit de gebruikers in het studieggebied die de nieuwe verbinding willen oversteken. Betrek daarbij ook nadrukkelijk de landschappelijke aspecten.

3.3 Natuur

3.3.1 Verdroging

Volgens de Passende beoordeling veroorzaakt het voornemen een verdrogingseffect op het gevoelige habitat het Westmeerven (onderdeel van Natura 2000-gebied Maasduinen), dat momenteel in staat van herstel verkeert. Volgens de Passende beoordeling leidt dit kleine verdrogingseffect niet tot aantasting van natuurlijke kenmerken. De Commissie kan zich hierin vinden, omdat het deels om een tijdelijk effect gaat en het ven recent is gerestaureerd, waarbij het geheel is drooggepompt.⁴ Thans is het ven zich aan het herstellen, waarbij de ve-

⁴ Stichting het Limburgs Landschap, Hamert: Restauratie Westmeerven.

getaties zich zullen instellen op het waterpeil. Indien hier in de komende tijd een kleine daling aan wordt toegevoegd zullen de habitats waarvoor het ven is aangewezen (zuur ven en vochtige heide) zich nog aan dit peil aanpassen.

- De Commissie adviseert wel om mogelijk effecten als gevolg van de lichte waterstands-daling op het Westermeeven in Natura 2000-gebieden hydrologisch en vegetatiekundig te blijven monitoren. Bij onverwachte ongewenste ontwikkelingen kan dan alsnog een mitigatieplan worden opgesteld.

3.3.2 Geluidsverstoring gevoelige soorten

In het MER en de Passende beoordeling is niet beschreven welke verstoring gevoelige soorten voorkomen in Natura 2000-gebied Maasduinen en Boschhuizerbergen, aan de overzijde van de oever van de Maas in het zuidelijk plangebied. Wel is inzichtelijk gemaakt tot waar de (tijdelijke) geluideffecten van (de aanleg van) het voornemen reiken op basis van een 48dB(A) grens. Deze grens is niet gebruikelijk, en voor bosvogels in algemene zin te weinig conservatief.⁵

Op basis van verspreidingskaarten uit het concept Natura 2000-beheerplan Maasduinen uit 2009 wordt de Commissie duidelijk dat alleen ter hoogte van het zuidelijk deel van het plangebied (HWG Ooijen) in het Natura 2000-gebied verstoring gevoelige doelvogelsoorten op relatief korte afstand van de oostelijke oever van de Maas kunnen voorkomen. Dit betreft, op basis van deze verspreidingskaarten, 1-2 broedpaar van de boomleeuwerik en 1-2 broedpaar van de roodborsttapuit (beide soorten komen met circa 100 broedparen in het gebied voor). De kans dat deze vogels door de aanleg van de hoogwatergeul worden verstoord is gering maar wel aanwezig. Het gaat hier om een tijdelijk effect. Er is geen reden om aan te nemen dat de vogels, voor zover al verstoord, in volgende jaren niet zouden terugkeren. In het licht hiervan leidt het voornemen dus mogelijk wel tot een tijdelijk licht negatief effect, maar leidt dit naar oordeel van de Commissie niet tot aantasting van natuurlijk kenmerken.

Uit het MER blijkt verder dat de effectbepaling van het voornemen is gedaan op basis van een worst-case. Daarbinnen ziet de Commissie nog ruimte om te komen tot mitigerende maatregelen, in de vorm van voorschriften voor het gebruik van de kranen, zoals het beperken van het gebruik ervan tot buiten het broedseizoen.

- De Commissie adviseert maatregelen om de tijdelijke licht negatieve effecten op broedvogels in Natura 2000-gebieden te voorkomen nader uit te werken in de verdere planuitwerking.

⁵ Voor het bepalen van de effecten van wegverkeer op bosvogels wordt meestal de grens van 42 dB(A) gebruikt (Reijnen et al. 1992). Deze grens zal wel reiken tot in de Natura 2000-gebieden. De effecten van wegverkeer zijn echter niet 1 op 1 vergelijkbaar met de effecten van de aanleg van de geulen.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: Gedeputeerde Staten van de provincie Limburg

Bevoegd gezag: Provinciale Staten van de provincie Limburg

Besluit: vaststellen van een inpassingsplan

Categorie Besluit m.e.r.:

plan-m.e.r. vanwege kaderstelling voor categorie C3, C16.2, D3.2, D4, D9, D10, D18.3
plan-m.e.r. vanwege passende beoordeling

Activiteit: Gebiedsontwikkeling met waterstandverlaging, hoogwaterveiligheidsmaatregelen, aanleg van natuur, recreatie, economische activiteiten waaronder een haven, rondweg.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure: 23 april 2013
ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 26 april t/m 6 juni 2013
adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 28 april 2013
advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 26 juni 2013
inhoudseisen vastgesteld: 24 december 2013
kennisgeving MER in Staatscourant van: 17 juni 2015
ter inzage legging MER: 18 juni tot en met 29 juli 2015
aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 18 juni 2015
voorlopig toetsingsadvies uitgebracht: 21 augustus 2015

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

Ir. A.J. Bliet
Ir. T.B.J. Bremer
Drs. S.R.J. Jansen
Ing. B.P.A. Peters
drs. W. Smal (secretaris)
mr. C.Th. Smit (voorzitter)
Drs. G. de Zoeten

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen,

vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Omdat de Commissie niet is geraadpleegd bij de voorbereiding op het MER heeft ze een locatiebezoek afgelegd om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- Hoofdrapport MER Gebiedsontwikkeling Ooijen–Wanssum, HaskoningDHV Nederland B.V., 18 juni 2015
- Gebiedsontwikkeling Ooijen–Wanssum, Milieueffectrapport, deelrapport rivierkunde, Royal HaskoningDHV, 15 mei 2015
- Gebiedsontwikkeling Ooijen–Wanssum, Milieueffectrapport, deelrapport grondwater en landbouw, Royal HaskoningDHV, 15 mei 2015
- Gebiedsontwikkeling Ooijen–Wanssum, Milieueffectrapport, deelrapport (water) bodem, Royal HaskoningDHV, 13 mei 2015
- Gebiedsontwikkeling Ooijen–Wanssum, Milieueffectrapport, deelrapport natuur en oppervlaktewater, Royal HaskoningDHV, 4 juni 2015
- Gebiedsontwikkeling Ooijen–Wanssum, Milieueffectrapport, deelrapport landschap en recreatie, Royal HaskoningDHV, 15 mei 2015
- Gebiedsontwikkeling Ooijen–Wanssum, Deelrapport Archeologie en Cultuurhistorie, Vestigia, 15 mei 2015
- Gebiedsontwikkeling Ooijen–Wanssum, Milieueffectrapport, deelrapport verkeer en vervoer, Royal HaskoningDHV, 15 mei 2015
- Gebiedsontwikkeling Ooijen–Wanssum, Milieueffectrapport, deelrapport luchtkwaliteit, Royal HaskoningDHV, 15 mei 2015
- Gebiedsontwikkeling Ooijen–Wanssum, Milieueffectrapport, deelrapport geluid en trillingen, Royal HaskoningDHV, 5 juni 2015
- Gebiedsontwikkeling Ooijen–Wanssum, Milieueffectrapport, deelrapport externe veiligheid, Royal HaskoningDHV, 15 mei 2015
- Gebiedsontwikkeling Ooijen–Wanssum, Passende Beoordeling, Royal HaskoningDHV, 2 juni 2015
- Gebiedsontwikkeling Ooijen–Wanssum, PIP, deelrapport geluid, Royal HaskoningDHV, juni 2015
- PIP Ooijen Wanssum, Onderzoek externe veiligheid, maart 2015
- Analyse landbouweffecten Gebiedsontwikkeling Ooijen–Wanssum, Dienst Landelijk Gebied, januari 2015
- Verkennend bodemonderzoek Maasweg (ong.) te Blitterswijck, gemeente Venray, Eco/nsultancy.nl, 8 juli 2014
- Waterbodemonderzoek plangebied Ooijen–Wanssum voor bodemkwaliteitskaart, Royal HaskoningDHV, 12 februari 2015
- Gebiedsontwikkeling Ooijen–Wanssum Bodemkwaliteitskaart, Royal HaskoningDHV, 11 februari 2015

- Gebiedsontwikkeling Ooijen–Wanssum Archeologische verwachtings- en beleidskaart, BAAC onderzoek-en adviesbureau, november 2014
- St. Antonius Abt Gilde Blitterswijkck, Akoestisch onderzoek beoogd gildeterrein kasteel-ruïne Blitterswijk, Peutz, 26 november 2014
- Dijkversterking primaire waterkering Gebiedsontwikkeling Ooijen en Wanssum, Uitgangspunten en ontwerp groene keringen, Royal HaskoningDHV, 12 maart 2015
- Waterhuishoudkundig plan gebiedsontwikkeling Ooijen–Wanssum ten behoeve van het Provinciaal Inpassingsplan, Royal HaskoningDHV, 10 juni 2015
- Gebiedsontwikkeling Ooijen–Wanssum regels en ontwerp
- Kwaliteitskader gebiedsontwikkeling Ooijen–Wanssum, februari 2013
- Gebiedsontwikkeling Ooijen–Wanssum, Beeldkwaliteits Uitbreiding Werkhaven Wanssum, april 2015
- Projectbureau Ooijen–Wanssum, Recreatieve ontwikkeling Kop van Ooijen, Ruimtelijke onderbouwing, 27 mei 2015
- Landschapsplan Provinciale rondweg en haven Wanssum gebiedsontwikkeling Ooijen–Wanssum, Royal HaskoningDHV, 19 mei 2015
- Ruimtelijke onderbouwing uitbreiding het Roekenbosch, Gebiedsontwikkeling Ooijen–Wanssum, BRO, 22 mei 2015
- Memo Landschappelijke inpassing uitbreiding Roekenbosch te Blitterswijk, 22 mei 2015
- Memo Beoordelingsformulier voor KRW toets, Grontmij, 26 februari 2015

De Commissie heeft kennis genomen van zienswijzen en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Zij heeft deze, voor zover relevant voor m.e.r., in haar advies verwerkt.

Voorlopig toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Gebiedsontwikkeling Ooijen–Wanssum

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

